

Секція 2.

СОРТОВИВЧЕННЯ, ЕКСПЕРТИЗА ТА МЕТОДИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ СОРТІВ РОСЛИН

Бобер А. В.¹, Солонько І. Р.¹, Бобер І. А.²

¹Національний університет біоресурсів і природокористування України,
вул. Героїв Оборони 15, м. Київ, 03041, Україна

²Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ,
вул. Володимирська 60, 01033, Україна
e-mail: Bober_1980@i.ua

ВПЛИВ ОСОБЛИВОСТЕЙ ГІБРИДУ І УМОВ ЗБЕРІГАННЯ НА ЗБЕРЕЖЕНІСТЬ ЯКІСНИХ ПОКАЗНИКІВ НАСІННЯ СОНЯШНИКУ

Однією з основних олійних культур світового землеробства є соняшник. З розвитком ринкових відносин попит на соняшник та продукти його переробки значно зріс як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках, ціни на насіння підвищились, що зробило цю культуру однією з найбільш рентабельних. Її валовий збір складає понад 10,0 млн т. Переробити такий об'єм відразу не є можливим. Тому для збереження якості насіння необхідно вдосконалювати технологію первинної обробки та технологію зберігання. Для сучасного виробництва соняшнику, необхідно обирати гібридне насіння, що несе в собі гарну якість та високу продуктивність. Під час зберігання життєдіяльність насіння соняшнику змінюється в порівнянні з первинними якісними показниками, через фізіологічні процеси, що змінюють технологічні показники якості та втрачається маса. Через це питання збереженості якісних показників насіння соняшнику залежно від особливостей гібриду і умов зберігання є доволі актуальною темою сьогодення.

Метою досліджень було дослідити вплив особливостей гібриду і умов зберігання на динаміку якісних показників насіння соняшнику.

Дослідження проводилися протягом 2022–2023 рр. у ННВЛ «Переробки продукції рослинництва» кафедри технології зберігання, переробки та стандартизації продукції рослинництва ім. проф. Б. В. Лесика НУБіП України із насінням соняшнику гібридів 'Суміко', 'Сузука', 'Субаро', 'Суомі', 'Суматра'. Насіння соняшнику досліджуваних гібридів зберігали за двох температурних режимів: 1. Зберігання у зерносховищі з нерегульованим т режимом (контроль); 2. Зберігання в охолоджену стані (t0 +5°C). Три-

валість зберігання насіння соняшнику становила 12 місяців. Показники якості в насінні визначали перед закладанням на зберігання та у визначені програмою досліджень терміни під час зберігання.

За якісними показниками насіння всіх досліджуваних гібридів соняшнику протягом 12 місяців зберігання у повній мірі відповідало вимогам стандарту для виробництва олії. Суттєвих відмінностей щодо зміни якісних показників насіння соняшнику серед досліджуваних гібридів під час зберігання нами не виявлено. Проте вищими якісними показниками для виробництва олії під час зберігання характеризувалися гібриди соняшнику 'Суміко' та 'Суомі'. Динаміка показників якості насіння соняшника більшою мірою залежала від тривалості та умов зберігання. Перед закладанням на зберігання показники кислотного числа соняшnikової олії у розрізі досліджуваних сортів не перевищували 2,0 мг КОН/г. Найменші показники кислотного числа олії мали гібриди соняшнику 'Суміко' та 'Суомі', відповідно 1,1 та 1,3 мг КОН/г. Найвищий показник кислотного числа олії мав гібрид соняшнику 'Субаро' – 1,8 мг КОН/г. Проміжне місце за показником кислотного числа зайняли гібриди 'Сузука' та 'Суматра', відповідно 1,4 та 1,5 мг КОН/г. За зберігання насіння соняшнику в зерносховищі з нерегульованим температурним режимом (контроль) кислотне число олії зростає швидше, на відміну від зберігання насіння за умов охолодження до $t 0 + 5^{\circ}\text{C}$. Так після 12 місяців зберігання у зерносховищі з нерегульованим t режимом (контроль) показники кислотного числа олії насіння соняшнику зросли на 0,8–1,3 мг КОН/г у розрізі досліджуваних сортів. За зберігання в охоложеному стані за $t 0 + 5^{\circ}\text{C}$ показники кислотного числа олії насіння соняшнику зросли на 0,2–0,3 мг КОН/г.

Васьківська С. В.^{*}, Костенко Н. П., Лікар С. П.

Український інститут експертизи сортів рослин, м. Київ, вул. Горіхуватський шлях, 15, 03041, Україна

**e-mail: sapfira_vsv@ukr.net*

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ СОРТІВ РОСЛИН В УКРАЇНІ У ЗВ'ЯЗКУ ЗІ ЗМІНАМИ ЗАКОНОДАВСТВА

Науково-технічна (кваліфікаційна експертиза) сортів рослин в Україні проводиться згідно вимог Закону України «Про охорону прав на сорти рослин» та регулюється підзаконними нормативно-правовими актами, прийнятими компетентним органом, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері охорони прав на сорти рослин (Мінагрополітики). Кваліфікаційна експертиза передбачає проведення комплексу досліджень з визначення відповідності сортів критеріям відмінності, однорідності та стабільності (ВОС), показників придатності